

Αποτύπωση απαντήσεων ερωτηματολογίου αποτίμησης δεύτερου επιμορφωτικού τριμήνου

Εισαγωγή

Στο παρόν κείμενο γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστούν με εποπτικό τρόπο οι απαντήσεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στο πρώτο τριήμερο της υλοποίησης του Πιλοτικού Προγράμματος για την εφαρμογή της Παιδαγωγικής Φρενέ στη δημόσια εκπαίδευση (27-29/4/17). Οι επιμορφούμενοι μετά τη λήξη των εργασιών του τριμήνου κλήθηκαν να συμπληρώσουν σε ηλεκτρονική φόρμα, (Google form, στον παρακάτω σύνδεσμο: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfbxviQsAgwGA4qHp8kghXGzqHR8MtvSmdjv_x4pKEwBH6Jd1A/viewform) έξι συνολικά ερωτήσεις οι οποίες όλες δέχονται ανοικτές απαντήσεις. Και σε αυτήν την προσπάθειά θα ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία και θα ισχύουν οι ίδιοι περιορισμοί με την αποτίμηση του πρώτου τριμήνου.

Μέχρι τις 23/5/2017 απαντήθηκαν από τους επιμορφούμενους 52¹ ερωτηματολόγια τα οποία αξιοποιήθηκαν όλα.

1^η Ερώτηση: Η αίσθηση που μου άφησε το 2ο τριήμερο :

Η λέξη «αίσθηση» που υπάρχει στο λεκτικό της ερώτησης παραπέμπει σε ανίχνευση συναισθημάτων από την πλευρά της ερευνήτριας. Τον τελευταίο

Εικόνα 1: Απάντηση 1^α

¹ Καθώς δεν είχα στη διάθεσή μου διαφορετικά στοιχεία για τους παρόντες, θεωρώ ότι παρακολούθησε το 2^ο τριήμερο ο ίδιος αριθμός συμμετεχόντων με το 1^ο τριήμερο δηλαδή 125 εκπαιδευτικοί. Οπότε το ποσοστό που απάντησε στην αξιολόγηση είναι λιγότερο από τους μισούς, συγκεκριμένα το 42%.

καιρό υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον από την πλευρά της επιστημονικής κοινότητας για τα συναισθήματα των εκπαιδευτικών και πώς αυτά συσχετίζονται με τη δημιουργία ή το μετασχηματισμό ταυτότητας και την πρόθεσή τους για ανάληψη δράσης. Έτσι αναλύοντας τις απαντήσεις των ερωτώμενων βρήκαμε ότι το 31% από αυτές έκαναν άμεσες αναφορές σε συναισθήματα και άλλο ένα 31% έμμεση αναφορά σε συναισθήματα μέσω χρήσης αξιολογικών επιθέτων (σύνολο 62%) ενώ το 37%² από αυτές διατύπωναν κάποιο σχόλιο χωρίς εμφανή αναφορά σε συναίσθημα.

Στο επόμενο γράφημα παραθέτουμε τα κυρίαρχα συναισθήματα που καταφάνηκαν από τις απαντήσεις. Έτσι, το 22% αισθάνθηκε χαρά και ικανοποίηση, το 17% ότι προκλήθηκε το ενδιαφέρον του, το 11% ένιωσε θετικά (χωρίς να συγκεκριμενοποιήσει τα θετικά αυτά συναισθήματά του), το 9% αισθάνθηκε οικειότητα και τέλος ο ενθουσιασμός, η αισιοδοξία και ο προβληματισμός συγκέντρωσαν ποσοστό 6% το καθένα.

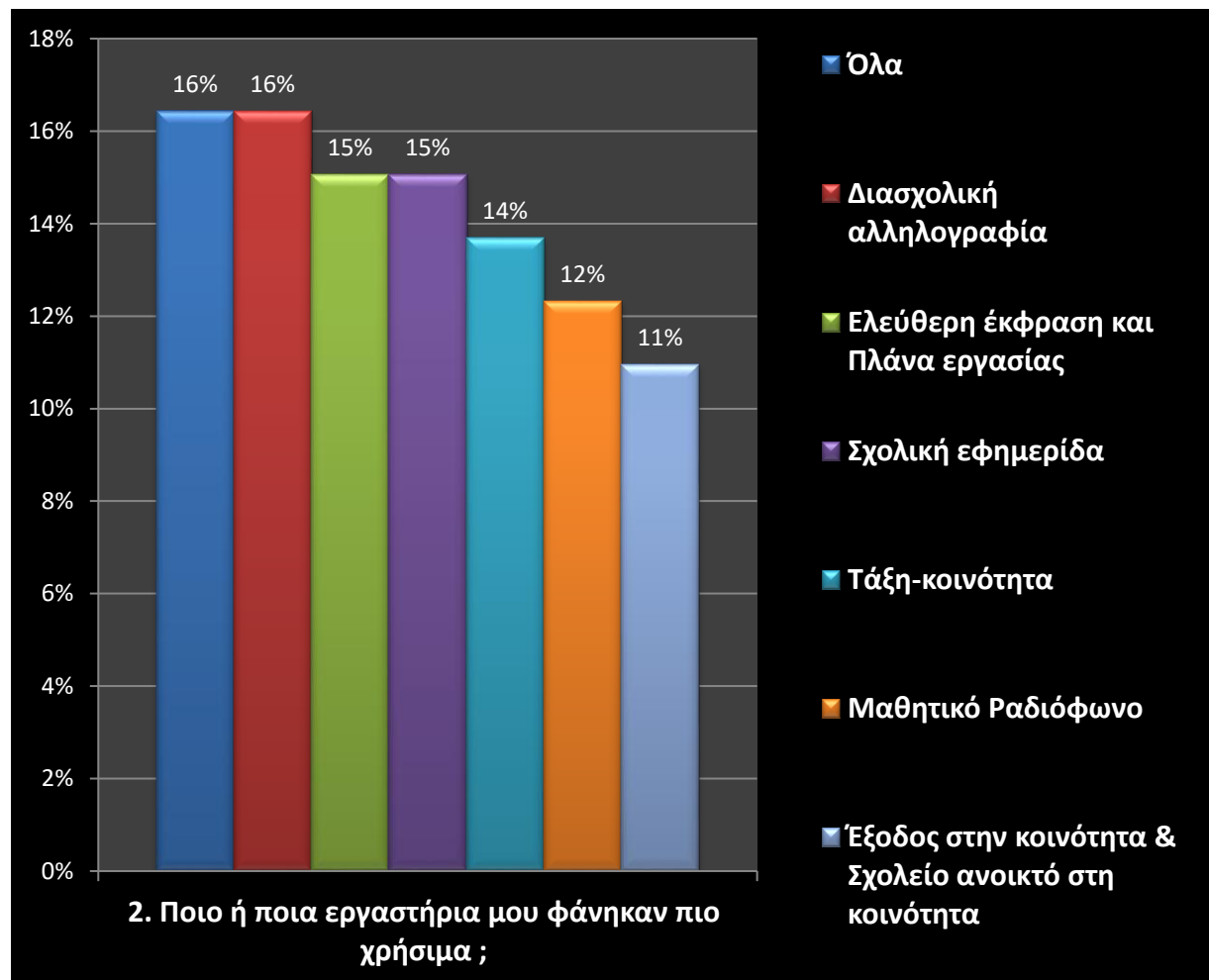
Εικόνα 2: Απάντηση 1β

Μπορεί κανείς να παρατηρήσει στο παραπάνω γράφημα ότι περιλαμβάνονται δύο όροι οι οποίοι δε θεωρούνται με την αυστηρή έννοια συναισθήματα, το ενδιαφέρον και ο προβληματισμός. Ο λόγος που τα συμπεριλάβαμε είναι ότι ως καταστάσεις εμπλέκουν ταυτόχρονα και τη λογική και το συναίσθημα οπότε θεωρήσαμε ότι ήταν κατάλληλο να περιληφθούν σε αυτή την αποτύπωση καθώς καταδεικνύουν το εύρος της εμπλοκής των επιμορφούμενων στη διαδικασία επιμόρφωσης.

² Το 1% που φαίνεται να λείπει από τη συνολική άθροιση των ποσοστών είναι λόγω στογγυλοποιήσεων στην πλησιέστερη μονάδα και γίνεται αυτόματα από excel.

2^η Ερώτηση: «Ποιο ή ποια εργαστήρια μου φάνηκαν πιο χρήσιμα;»

Εικόνα 3: Απάντηση 2

Στην ερώτηση αυτή θα πρέπει να αναφέρουμε αρχικά ότι οι επιμορφούμενοι χωρισμένοι σε ομάδες ανά βαθμίδα εκπαίδευσης δεν παρακολούθησαν όλοι τα ίδια εργαστήρια με εξαίρεση το εργαστήριο «Ελεύθερη έκφραση και Πλάνα εργασίας» (Λεπτομέρειες για το Πρόγραμμα του 2^{ου} τριμήνου [εδώ](#)). Με βάση τις απαντήσεις τους το 16% βρήκε όλα τα εργαστήρια που παρακολούθησε χρήσιμα, το 16% επέλεξε τη διασχολική αλληλογραφία, από 15% έλαβαν τα εργαστήρια της Ελεύθερης έκφρασης – Πλάνα εργασίας και η Σχολική Εφημερίδα, 14% επέλεξαν την Τάξη – Κοινότητα, 12% το Μαθητικό Ραδιόφωνο και 11% την Έξοδο στην κοινότητα & Σχολείο ανοιχτό στην κοινότητα.

3^η Ερώτηση: «Κάτι που συνειδητοποίησα;»

Καθώς οι απαντήσεις σε αυτή την ερώτηση τείνουν να έχουν μοναδική διάσταση προσπαθήσαμε να κάνουμε μια ομαδοποίηση με μεγάλη αφαίρεση σχετικά με το περιεχόμενό τους. Έτσι, το 42% από αυτές αναφέρονταν σε κάτι

που συνειδητοποίησε ο επιμορφούμενος σε σχέση με τον εαυτό του ως αναστοχασμός, το 33% ήταν αναφορά στην Παιδαγωγική Φρενέ, το 16% σχετιζόταν με τη Διδασκαλία και τη Μάθηση ως διαδικασίες και το 9% ήταν κριτική αρνητική ή θετική.

Εικόνα 4: Απάντηση 3α

Στο παρακάτω γράφημα αποτυπώνονται κάποιες από αυτές τις απόψεις που συναντώνται στις απαντήσεις παραπάνω από μία φορά. Πιο συγκεκριμένα

Εικόνα 5: Απάντηση 3β

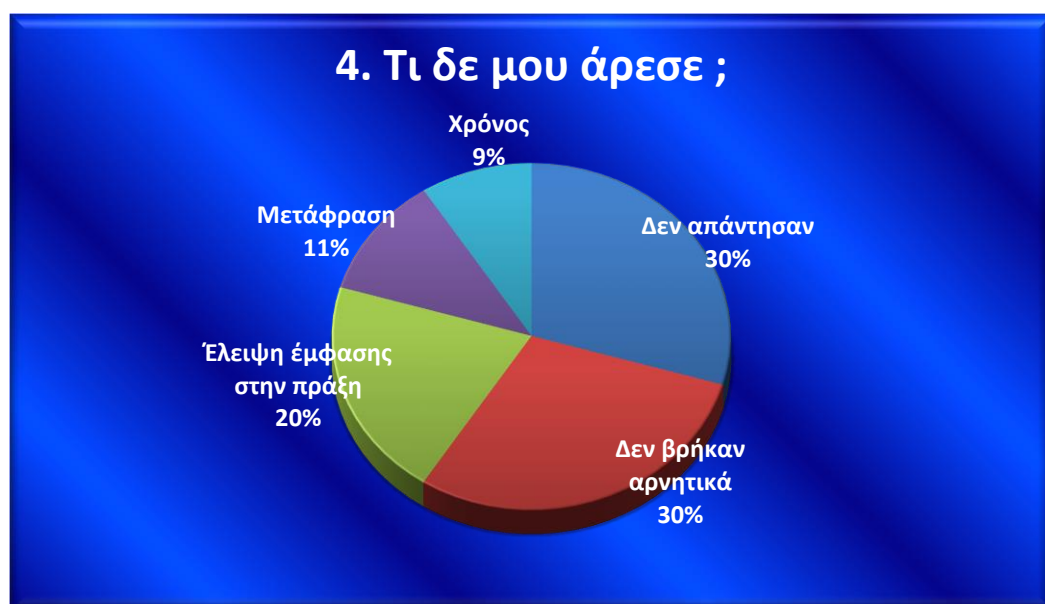

το 18% από αυτές αναφερόταν ότι συνειδητοποίησαν το μαθητοκεντρικό και βιωματικό χαρακτήρα της Παιδαγωγικής Φρενέ, το 15% ότι έχει κοινά στοιχεία με τη διδασκαλία και τεχνικές που χρησιμοποιούν ήδη στην τάξη τους, το 7% ότι απαιτεί προετοιμασία και οργάνωση για να εφαρμοστεί, το 5% ότι είναι προσαρμόσιμη στην εκπαιδευτική πραγματικότητα του ελληνικού σχολείου και το 5% ότι η έξοδος από το σχολείο με την τάξη μας μπορεί να είναι μια εποικοδομητική εκπαιδευτική διαδικασία (σύνολο 51% των απαντήσεων).

Αξίζει εδώ να παραθέσουμε με συνοπτικό τρόπο και σχετική αφαίρεση τις μοναδικές απαντήσεις που δεν συμπεριλήφθηκαν στο γράφημα. Οι απαντήσεις αυτές στο σύνολό τους αφορούν τις κατηγορίες του αναστοχασμού και της κριτικής του προηγούμενου γραφήματος. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε ότι η θετική κοινωνικοποίηση των μαθητών μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους, η σπουδαιότητα της παραγωγής γραπτού λόγου, ότι απέκτησαν αυτοπεποίθηση για την εφαρμογή της μεθόδου στην τάξη, ότι διευρύνθηκαν οι ορίζοντες και οι διδακτικές επιλογές τους, διατύπωσαν τον ενθουσιασμό τους για την επανακαλυψη του γνωστού, ότι είναι αναγκαία η αλλαγή της «συνειδητότητας» που θα στηρίξει την πράξη, ότι είναι σημαντική η επιμόρφωση για την επαγγελματική ανάπτυξη, κάποιιοι αναθεώρησαν την αντίληψή τους για τους μαθητές ενώ κάποιιοι άλλοι αναφέρθηκαν σε στοιχεία του ελληνικού σχολείου όπως ο απαρχαιωμένος τρόπος αξιολόγησης που τους προκαλούν απογοήτευση και τους κάνει να νιώθουν ματαιωμένοι. Τέλος αναφέρθηκε η διάθεση των Γάλλων συνεργατών να προσφέρουν.

4^η Ερώτηση: «Τι δε μου άρεσε ;»

Οι απαντήσεις σε αυτή την ερώτηση δεν ήταν υποχρεωτικές οπότε μεγάλος αριθμός των συμμετεχόντων (30%) όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα

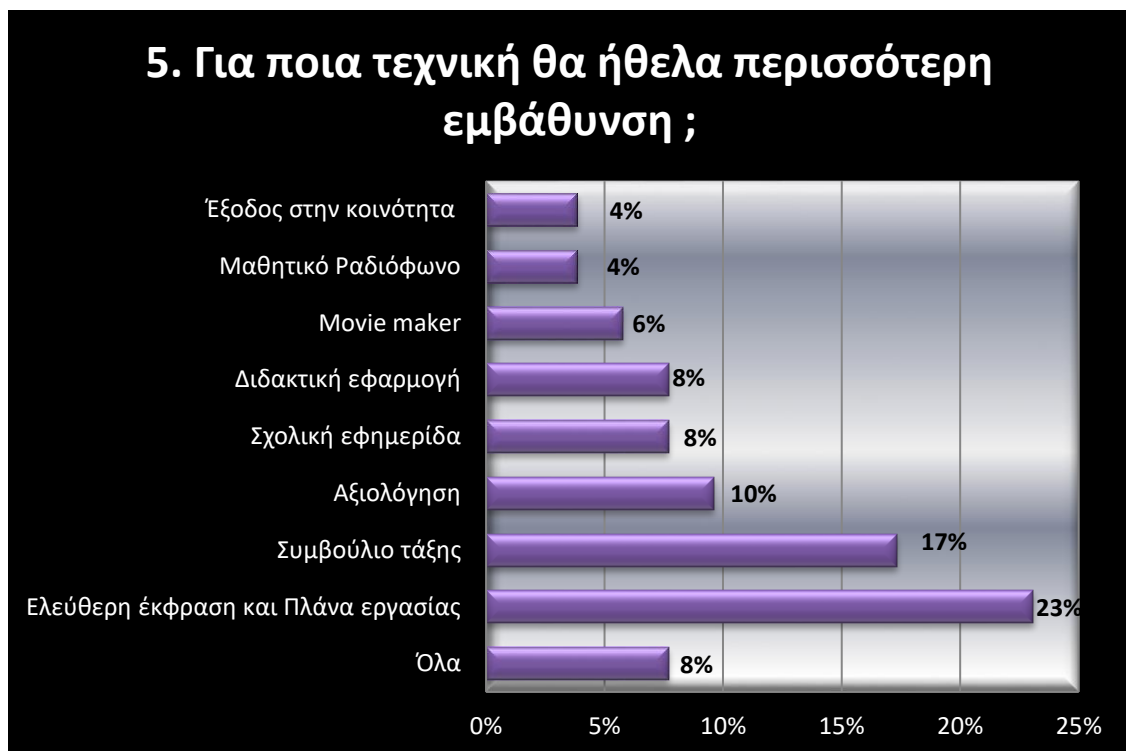
Εικόνα 6: Απάντηση 4

επέλεξαν να την αφήσουν κενή ενώ ένα άλλο 30% ανέφερε ότι δε βρήκε αρνητικά σημεία. Από τους υπόλοιπους, το 20% βρήκε ως αρνητική την έλλειψη της σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη, το 11% τη μετάφραση που είτε ήταν κουραστική, αν και καταλάβαιναν την αναγκαιότητά της, είτε έλειπε από τις παρουσιάσεις (power point) και δυσκόλευε την κατανόηση και τέλος το 9% αναφέρθηκε στο χρόνο οποίος είτε παραβιαζόταν, είτε ήταν λίγος για την ολοκλήρωση των εργασιών.

5^η Ερώτηση: «Για ποια τεχνική θα ήθελα περισσότερη εμβάθυνση;»

Οι εκπαιδευτικοί σε αυτή την ερώτηση επικεντρώθηκαν στις τεχνικές στις οποίες χρειάζεται να εμβαθύνουν περισσότερο. Από αυτούς 8% ανέφεραν ότι

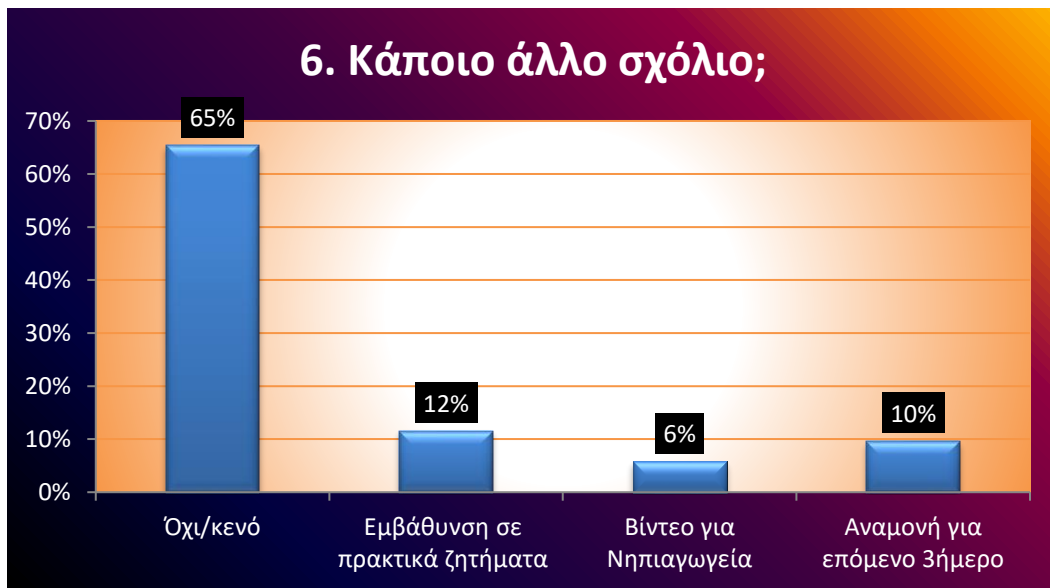

Εικόνα 7: Απάντηση 5

χρειάζονται σε όλες ενώ ένα 8% ότι θα ήθελαν να δουν την πρακτική εφαρμογή των τεχνικών αυτών σε πραγματικές συνθήκες τάξης. Οι υπόλοιποι έκαναν αναφορά σε συγκεκριμένες τεχνικές στις οποίες θα ήθελαν να εμβαθύνουν, όπως την Ελεύθερη έκφραση και τα Πλάνα εργασίας (23%), την αξιολόγηση και την αυτοαξιολόγηση των μαθητών (10%), στο Συμβούλιο τάξης (17%), στη σχολική εφημερίδα (8%), στη χρήση της εφαρμογής movie maker (6%), στο μαθητικό ραδιόφωνο (4%) και στη διαδικασία εξόδου από το σχολείο στην κοινότητα (4%)

6^η Ερώτηση: «Κάποιο άλλο σχόλιο:»

Εικόνα 8: Απάντηση 6

Παρομοίως με την ερώτηση 4 ούτε η ερώτηση 6 ήταν υποχρεωτική οπότε το 65% προτίμησε είτε να την αφήσει κενή είτε να απαντήσει ότι δεν έχει να κάνει κάποιο άλλο σχόλιο. Ομαδοποιώντας τις υπόλοιπες απαντήσεις διαφαίνεται ότι το 12% ζητά να γίνει εμβάθυνση σε πρακτικά ζητήματα και στο πώς εφαρμόζεται η Παιδαγωγική Φρενέ στην τάξη, κάποιοι νηπιαγωγοί (6%) θα επιθυμούσαν να δουν οπτικό υλικό – βίντεο από διδασκαλίες ενώ ένα 10% δείχνει να ανυπομονεί για το επόμενο τριήμερο

Συζήτηση – Συμπεράσματα

Οι 52 απαντήσεις που αναλύθηκαν παραπάνω έχουν να προσφέρουν πολλά περισσότερα δεδομένα από την ποσοστιαία ομαδοποίηση που παρουσιάζεται εδώ καθώς οι απαντήσεις του κάθε επιμορφούμενου φανερώνουν τον ιδιαίτερο προσωπικό του κόσμο ανακάλυψης, διερώτησης και αναστοχασμού, όπως επισημάναμε και στην προηγούμενη αποτίμηση του 1^{ου} τριμήρου.

Και σε αυτή την αποτίμηση παραμένει το ερώτημα γιατί μόνο το 42% επέλεξε να ανατροφοδοτήσει τους επιμορφωτές, ενώ και εδώ φαίνεται να επικρατούν τα θετικά συναισθήματα, σχόλια και εντυπώσεις. Οι επιμορφούμενοι φαίνεται να διευρύνουν τους ορίζοντές τους και να αντιμετωπίζουν με θετική διάθεση την εφαρμογή των τεχνικών της Παιδαγωγικής Φρενέ στην τάξη τους. Καθώς αποκτούν περισσότερη άνεση και αυτοπεποίθηση το αίτημα για περισσότερο χρόνο στις βιωματικές δράσεις και πρακτική εξάσκηση παραμένει ως πρόκληση για τους επιμορφωτές ενώ το κυνήγι του χρόνου φαίνεται να καταβάλλει και τις δύο πλευρές.

Γενικά το 2^ο αυτό ερωτηματολόγιο ήταν πιο απλό στην ανάλυση – ομαδοποίηση των απαντήσεών του. Στόχος είναι να γίνει συγκριτική ανάλυση

των δεδομένων όλων των απαντήσεων και των τριών τριήμερων της επιμορφωτικής δράσης όταν ολοκληρωθεί το 1^ο έτος του Προγράμματος στις 19/6/17 και να εξαχθούν συμπεράσματα τα οποία θα μπορέσουν να ανατροφοδοτήσουν τους επιμορφωτές και να αποτελέσουν υλικό επικοινωνιακού διαλόγου για την κοινότητα που τώρα συνδιαμορφώνεται και θα «λειτουργήσει» σε πλήρη ισχύ από το Σεπτέμβριο.

Εν αναμονή λοιπόν του 3^{ου} τριήμερου...

Για το Πιλοτικό Πρόγραμμα για την εφαρμογή της Παιδαγωγικής Φρενέ στη δημόσια εκπαίδευση

Δηλαβέρη Βασιλεία

Δασκάλα, Med, υποψήφια Δρ.

Μέλος του European School Radio, το Πρώτο Μαθητικό ραδιόφωνο

Επιμορφώτρια στο 2^ο και 3^ο τριήμερο του Πιλοτικού Προγράμματος

Email: vi-di@windowslive.com